

Kaskisten kartonkitehdas, Kaskinen

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

1 HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Kaskisten kartonkitehdas, Kaskinen

Hankkeesta vastaava

Metsä Board Oyj, PL 20, Revontulenpuisto 2, 02100 Espoo

Konsulttina arviointiselostuksen laatimisessa on toiminut Sweco Industry Oy

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Metsä Board Oyj on käynnistänyt esiselvityshankkeen, jonka tavoitteena on kasvattaa kuitupohjaisten pakkausmateriaalien tuotantoa rakentamalla taivekartonkitehdas Kaskisiin nykyisen kemihierretehtaan kanssa samalle tehdasalueelle. Hankkeessa lisätään valkaistun kemihierteen valmistuskapasiteettia ja rakennetaan uusi TMP:n eli mekaanisen massan tuotantolaitos. Puunkäsittelyaluetta laajennetaan ja lisäksi rakennetaan uusi kuorimo. Lisääntyvään energiankäyttöön varaudutaan uusimalla energiantuotantolaitos tukitoimintoineen. Tehtaalla on oma raakavedenotto ja -käsittely sekä jätevedenpuhdistamo, joita hyödynnetään hankkeessa.

Valmistettava tuote on päällystetty monikerroskartonki, jota käytetään kuitupakkauksiin vaativissa loppukäyttökohteissa, kuten suoraan ruokakontaktiin tulevien elintarvikkeiden pakkaamiseen sekä lääkepakkausten valmistuksessa. Kartongin valmistuksessa käytetään tuoteturvallisuusvaatimukset täyttäviä valikoituja kemikaaleja.

Hanke sijoittuu olemassa olevalle Metsä Board Oyj:n tehdasalueelle Kaskisten saarella, noin kahden kilometrin päässä Kaskisten keskustaajamasta kaakkoon. Hankealue sijoittuu noin 1,5 kilometriä pitkälle ja noin 300 metriä leveälle kaistaleelle nykyisen tehtaan länsipuolelle. Osa hankealueesta on rakentamatonta, ja rakennustoimenpiteet edellyttävät louhintaa hankealueella. Hankealueelle tulee Seinäjoki-Kaskinen rautatie, ja tehdasalueen lounaispuolella sijaitsee Kaskisten syväsatama.

ARVIOIDUT VAIHTOEHDOT

Vaihtoehto 0 (VE0): Hanketta ei toteuteta (ns. nollavaihtoehto). Kemihierretehtaan (BCTMP-tehdas) ja siihen liittyvien tukitoimintojen toiminta jatkuu kuten nykyisin, ja tehtaan tuotantokapasiteetti on nykytilan mukainen eli 390 000 t/v. Puun käsittelykapasiteetti säilyy ennallaan (1 Mm3 vuodessa). Puhdistettujen jätevesien sekä jäähdytys- ja hulevesien purkupisteet säilyvät ennallaan. Energia tuotetaan kuorikattilalla K2 (polttoaineteho 65,2 MW) ja varakattilana toimii öljykattila K3 (polttoaineteho 19 MW). Sähköenergia ostetaan valtakunnan verkosta. Prosessissa syntyvät jätevedet puhdistetaan tehtaan biologisella jätevedenpuhdistamolla, jonka toiminta säilyy ennallaan. Puhdistetut jätevedet johdetaan mereen nykyisessä purkupisteessä.

Vaihtoehto 1 (VE1): BCTMP-tehtaan valkaistun kemihierteen tuotantokapasiteetti on 400 000 t/v. Tehdasalueelle rakennetaan kartonkitehdas, jossa valmistetaan päällystettyä taivekartonkia yhdellä kartonkikoneella 800 000 t/v. Mekaanisen valkaistun massan tuotantoa lisätään rakentamalla uusi termomekaanisen hierteen laitos (TMP-laitos), jonka tuotantokapasiteetti on 350 000 t/v. Tehtaalle rakennetaan arkittamo, jonka arkituskapasiteetti kattaa 80 prosenttia kartongin tuotannosta. Puunkäsittelykapasiteetti kaksinkertaistetaan laajentamalla puunkäsittelykenttää ja rakentamalla uusi kuorimo. Tehtaalle rakennetaan uusi biovoimalaitos, jossa tuotetaan polttoaineteholtaan alle 300 MW:n biokattilalla kaikki tehtaan tarvitsema lämpö sekä osa sähkötarpeesta (ns. CHP-voimalaitos). Pääosa sähköstä ostetaan edelleen valtakunnan verkosta. Tehtaan laajentaminen edellyttää louhintaa (noin 1 700 000 m³) alueen tasaamiseksi asemakaavan mukaiseen toimintaan. Jätevesien käsittelytekniikka ja johtaminen mereen säilyvät pääosin ennallaan. Jäähdytyksessä käytettävä merivesi otetaan uusittavan merivedenottamon kautta. Vaihtoehdossa tarkastellaan myös mahdollisten jäähdytysvesitornien toteuttamista tehdasalueen itärannalle.

Vaihtoehto 2 (VE2): BCTMP-tehtaan valkaistun kemihierteen tuotantokapasiteetti on 460 000 t/v. Tehdasalueelle rakennetaan kartonkitehdas, jossa valmistetaan päällystettyä taivekartonkia yhdellä kartonkikoneella 1 200 000 t/v. Mekaanisen valkaistun massan tuotantoa lisätään rakentamalla uusi TMP-laitos, jonka tuotantokapasiteetti on 540 000 t/v. Arkittamoa ei rakenneta tehtaalte vaan kartongin arkitus tapahtuu ulkomailla. Puun käsittelykapasiteetti lähes kolminkertaistetaan laajentamalla puunkäsittelykenttää ja rakentamalla uusi kuorimo. Tehtaalte rakennetaan uusi biovoimalaitos, jossa tuotetaan polttoaineteholtaan yli 300 MW:n biokattilalla kaikki tehtaan tarvitsema lämpö sekä osa sähkötarpeesta (ns. CHP-voimalaitos). Pääosa sähköstä ostetaan edelleen valtakunnan verkosta. Tehdasalueen laajentaminen edellyttää louhintaa (noin 1 700 000 m³) alueen tasaamiseksi asemakaavan mukaiseen toimintaan. Jätevesien käsittelytekniikka säilyy pääosin ennallaan. Jätevesien purku tapahtuu samaan pisteeseen kuin vaihtoehdossa VE0 ja VE1. Lisäksi tarkastellaan kahta vaihtoehtoista purkupistettä (alavaihtoehdot) VE2a ja VE2b, jotka ovat seuraavat:

- **VE2a:** jätevesien purkupiste Tallvarpenin lahdella noin 0,5 km etäisyydellä, noin viiden metrin syvyydessä.
- **VE2b:** jätevesien purkupiste Ådskärin ja Tunngundin välisellä merialueella noin 1,7 kilometrin etäisyydellä nykyisestä purkupisteestä, noin 10 metrin syvyydessä. Jäähdytyksessä käytettävä merivesi otetaan uusittavan merivedenottamon kautta. Vaihtoehdossa tarkastellaan myös mahdollisten jäähdytysvesitornien toteuttamista tehdasalueen itärannalle.

2 ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava Metsä Board Oyj on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 22.12.2022. Arviointiohjelma oli nähtävillä 12.1. – 10.2.2023 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 10.3.2023.

Hankkeesta vastaava toimitti 22.5.2023 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 5) b) *paperi- tai kartonkitehtaat, kun tuotantokapasiteetti on yli 200 tonnia päivässä* perusteella.

3 ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta, Natura-arvioinneista sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 25.5. – 21.7.2023. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/kaskinenkartonkitehdasYVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Kaskisten, Närpiön ja Kristiinankaupungin kaupungeille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Ilkka-Pohjalainen, Vasabladet, Suupohjan Sanomat ja Syd-Österbotten -lehdissä 25.5.2023 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa: Kaskisten, Närpiön ja Kristiinankaupungin kaupungintaloilla sekä näiden kaupunkien pää- tai kaupunginkirjastoissa.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 19.6.2023 klo 17.00 Kaskisten urheiluhallissa, Sulkukatu 11, 64260 Kaskinen ja etäyhteydellä Teams-sovelluksen välityksellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 100 henkilöä ja mukana etäyhteydellä noin 50 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. työvoiman saatavuus ja miten alueellista työvoimaa tullaan käyttämään esim. alihankinnoissa rakennusvaiheessa. Liikennemääristä keskusteltiin sekä mahdollisesta ratahankkeesta junaradan parantamiseksi. Jätevesien käsittelykapasiteetin riittävyys kiinnosti sekä milloin investointipäätös tehdään.

4 ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 11 lausuntoa, 5 asiantuntijakommenttia ja 4 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/kaskinenkartonkitehdasYVA. Verkkosivuilla julkaistuja lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Varsinais-Suomen ELY-keskus, Kalatalouspalvelut ilmoitti, ettei anna lausuntoa selostuksesta.

Kaskisten kaupunki näkee Metsä Board Oyj:n kartonkitehdashankkeen erittäin myönteisenä kaupungille ja Suupohjan alueelle. Kaupunki korostaa, että sen vakituisten ja kesäasukkaiden kannalta on tärkeää, että uusi tehdas toteutuessaan ei heikennä meriveden laatua Kaskisten rannikolla ja saaristossa. Kuljetusten tarve lisääntyy oleellisesti, joten kantatie 67 ja rautatie tulee kunnostaa kuljetukset kestäväälle tasolle. Investointilupakäsittelyssä on siten kiinnitettävä huomiota siihen, että puhdistettu jätevesi johdetaan mereen vaihtoehto 2 b:n mukaisesti 1,7 kilometrin etäisyydellä nykyisestä purkupisteestä ja raaka-ainekuljetukset hoidetaan ympäristöystävällisesti eli rautateitse.

Luonnonvarakeskus LUKE toteaa, että vaihtoehdon VE1 osalta Kaskisten tehtaan pääasiallisella hankinta-alueella kuusen lisähakkuukertymä ei johda kuusivarojen pienenemiseen. Vaihtoehdossa VE2 sen sijaan kuusen hakkuukertymä ylittyy. Koko Suomen tasolla tarkasteltaessa kummankaan vaihtoehdon osalta kuusen käytön lisäys ei aiheuta hakkuukertymän ylittymistä. Arviot perustuvat SY-laskelmaan, joka on teoreettinen optimointilaskelma, jossa tavoitteena on metsätalouden puuntuotannollinen ja taloudellinen kestävyys.

Kalastoon liittyvät vaikutusarviointit on tehty riittävällä laajuudella, mutta kalastukseen kohdistuva vaikutusten arviointi on heikkotasoinen, koska kalastuksesta oletetulla vaikutusalueella ei esitetä tietoja, esimerkiksi vedenlaadun ja lämpökuormituksen vaikutuksista kalastukseen.

Länsi-Rannikon ympäristöyksikkö, ympäristöterveydenhuolto korostaa, että rautatien suunnittelussa tulee huomioida melu- ja värinävaikutukset kasvavasta raideliikenteestä johtuen niin, etteivät lähimmissä asuinrakennuksissa melun ja värinän ohjearvot ylitä päivällä eikä yöllä. Meluvaikutukset tulisi huomioida erityisesti vaihtoehdossa VE2, koska raideliikenne voi kasvaa tässä vaihtoehdossa merkittävästi.

Pohjanmaan hyvinvointialue, Pohjanmaan pelastuslaitos toteaa, että selostuksessa on tunnistettu pelastuslaitoksen näkökulmasta tehtaan toimintaa koskevat luvat ja selvitykset. Toiminnan laajentumisen vaikutukset pelastuslaitoksen valmiuteen on huomioitu ja tehdaspalokunta on hyvä tapa toteuttaa pelastuslaissa edellytettyä omatoimista varautumista. Jos rautatiekuljetukset siirtyvät tulevaisuudessa ainoastaan maantiekuljetuksiin, liikennemäärät kantatiellä 67 kasvavat huomattavasti, jolloin jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon kasvavista maantiekuljetusmääristä johtuvat riskit.

Länsi-Rannikon ympäristöyksikkö, ympäristönsuojelu toteaa, että toiminnot tulee suunnitella niin, etteivät melulle säädetyt ohjearvot ylity. Liikenteen lisääntyessä junakuljetukset sähköistetyllä radalla vähentäisivät päästöjä ilmaan. Jätevedenpuhdistus ja päästöt veteen tulee suunnitella niin, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Jäteveden sisältämät metallit ja muut vieraat aineet tulee poistaa tai niiden määrät tulee minimoida niin hyvin kuin mahdollista. Laajamittaista kalankasvatusta on myös suunnitteilla, jolloin vaaditaan hyvää veden laatua.

Pohjanmaan liitto esittää, että tehtaan liikenne tulisi ohjata pääosin rautatielle ja merikuljetuksiin, mikä mahdollistaisi myös kauaskantoisen rautatiestön ja Kaskisten sataman kehittämisen. Suupohjan rata (Seinäjoki – Kaskinen) on alueen puuraaka-aineen kuljetusten tukiranka sisämaasta rannikolle ja se tulee kunnostaa teollisuuden tarpeisiin vastaavaksi liikenneväyläksi. Suupohjan radan peruskorjauksen lisäksi Kaskisten sataman väylän syventäminen ja kantatien 67 parantaminen ovat Suupohjan kehittämisvyöhykettä, joka on osoitettu Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040.

Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaavaluonnoksessa hankealue osoitetaan merkinnällä kemianteollisuuden ja kemiallisten aineiden varastointialue (T/kem) ja hankealueen länsipuolella sijaitseva Kotilampi merkinnällä virkistysalue (V). Virkistysalueen suunnittelumääräyksen mukaan alueidenkäyttö ja toimenpiteet tulee suunnitella niin, että turvataan edellytykset käyttää aluetta yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun ja varmistetaan alueen saavutettavuus sekä riittävä palvelu- ja varustustaso. Alueen suunnittelussa ja toimenpiteissä tulee huomioida kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot.

Pohjanmaan museo toteaa, että vaikka suunnitelluilla louhittavilla kallioalueilla ei ole todettu muinaisjäännöksiä, rakennushankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että tehdasalue on paljon laajempi kuin hankealue, jossa louhintaa tehdään. Vaikka hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta arvokkaita kohteita, museo kuitenkin toivoo, että arviointiselostuksessa olisi myös selostettu hankkeen mahdollisia maisemallisia vaikutuksia maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin esim. havainnekuvin, jotta niiden vaikutuksia olisi voinut arvioida kaupunkikuvaan ja lähimpänä sijaitseviin kulttuuriympäristöihin.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Pohjanmaan piiri ry toteaa, että vaihtoehto VE1 on kannatettava, koska siinä puuraaka-aineen lisätarve on pienempi kuin vaihtoehdossa VE2 ja päästöjen määrät ilmaan sekä jätevesien määrät veteen ovat pienemmät. Tehtaan jalostusaste nousee eikä tuotantoa tarvitse kuljettaa ulkomaille arkitukseen. Kuljetusten painottuminen rautatiekuljetuksiin (sähköistetty rata) merkitsisi myös merkittävää

21.9.2023

ilmapäästöjen pienenemistä ja ympäristön tilan parantumista. Luontoselvitykset olisi tarpeen kohdistaa hankealueen lisäksi myös lähiympäristöön.

Kompensointitoimenpiteinä Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri esittää Metsä Boardin osallistumista Suupohjan radan peruskorjauksen kustannuksiin. Lisäksi esitetään harkittavaksi kalojen velvoiteistutuksia alueelle sekä selvitettäväksi vahinkojen korvaamista kalastajille, vesialueiden omistajille ja huvilanomistajille vahinkoja kärsineellä alueella. Västerfjärdenin sillan padon kunnostuksen yhteydessä ehdotetaan kunnollisen kalatien rakentamista patoon. Kalatien parantamisella voitaisiin kompensoida padon aiheuttamaa haittaa Västerfjärdenin ja Närpiönjoen kalastolle. Kotilammen virkistysaluetta voisi kehittää yhteistyössä Kaskisten kaupungin kanssa.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri esitti aiemmin padon vieressä kulkevaan sähkölinjaan lisättäväksi lintupalloja. Paikassa on runsas vesilinnusto ja alue sijaitsee lintujen muuttoreitillä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES toteaa, että vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 laitoksen kemikaalimäärät tulevat kasvamaan merkittävästi nykyisestä. Onnettomuus- ja häiriötilanteiden arvioinnissa tulee huomioida vaarallisten kemikaalien onnettomuusvaikutukset lähiympäristöön ja lähiympäristön asukkaille sekä mahdolliset luonnonilmiöiden (esim. tulvat, myrskyt) aiheuttamat kemikaalionnettomuusriskit. Toiminnanharjoittajan tulee hyvissä ajoin ennen muutoksen yksityiskohtaista suunnittelua tehdä Tukesille hakemus vaarallisten kemikaalien varastoinnin muutoksesta.

Väylävirasto toteaa, että Seinäjoki-Kaskinen -radan hankearvioinnin päivitys on käynnissä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Alueidenkäytön ryhmä toteaa, että hanke on voimassa olevien asemakaavojen, Kaskisten yleiskaava 2030 ja Pohjanmaan maakuntakaava 2040 mukainen. YVA-ohjelmassa on arvioitu, että sijoittuminen olemassa olevalle teollisuusalueelle tukee ja täydentää nykyistä aluerakennetta. YVA-selostuksessa ei kuitenkaan ole esitetty Botnian-alueen lisäksi muita vireillä olevia asemakaavoja. Vireillä oleva Pikkusahan alueen asemakaava olisi hyvä lisätä lähtötietoihin ja arvioida hankkeen vaikutuksia Pikkusahan asemakaavan toteuttamiselle mm. liikenteen kasvun osalta. Hankkeella on arvioitu olevan rakentamisvaiheessa kohtalaisen negatiivisia vaikutuksia puuston poistamisen takia ja toimintavaiheessa vaikutukset on arvioitu vähäisen negatiiviseksi. Mahdollisena lisätoimenpiteenä on esitetty, että lähiympäristöön kohdistuvia haitallisia visuaalisia vaikutuksia voidaan tarvittaessa lieventää istuttamalla puustoa tai muuta kasvillisuutta tehdasalueen ja merenrannan tai tehdasalueen ja Kotilammen

välimaastoon. Näitä toimenpiteitä voidaan pitää kannatettavina ja niistä tulisi laatia maisemasuunnitelma.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikennevastualue huomauttaa, että liikennevaikutusten arviointi ei ole täysin ristiriidaton ja selkeä, sillä selostuksen eri kohdissa on toisistaan eroavia lukuja ja tulkintoja. Johtopäätöksiä, joissa liikennevaikutukset arvioidaan VE1:ssä kohtalaisen negatiivisiksi ja VE2:ssa suuresti negatiivisiksi, voi kuitenkin pitää uskottavina. Taulukossa 2.11-1 on myös korjausten jälkeen ristiriitoja, jotka tulee tarkistaa ja tarvittaessa selittää, kuinka lukuihin on päädytty.

Mahdollisten Herrmansintien parannussuunnitelmiin liittyvien liittymämuutosten osalta tulee olla yhteydessä ELY-keskukseen. Seinäjoki-Kaskinen -radan ja kantatie 67 parantamisen sekä niihin liittyvien hankkeiden ja tehtaan rakentamisen vaiheistus on tärkeää, jotta liikenne toimii eri hankkeista huolimatta. Muista Kaskisen ja sen lähialueen hankkeista ei arvioida aiheutuvan mainittavia yhteisvaikutuksia, vaikka YVA-selostuksessa todetaan, että Kaskisten sataman kautta tulevia tuulivoimakuljetuksia ei tarvitsisi huomioida, sillä ne kuljetetaan ennen tehtaan käynnistymistä. Käynnissä on useita tuulivoimahankkeita, joiden YVA-prosesseissa Kaskisten satama mainitaan yhdeksi mahdolliseksi tuulivoimakomponenttien tuontisatamaksi.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että toimintavaiheessa arvioinnissa on tunnistettu ainoiksi mahdollisiksi vaikutuksiksi vesistövaikutukset, joiden ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia lähialueen kasvillisuudelle, eläimistölle ja suojelukohteille. ELY-keskus yhtyy arvioon, että maaluonto on muuttunut teollisuusalueen vaikutuksesta ja tämän vuoksi vaikutus on sen muuttuneisuuden takia pieni. Puiden kaato ja räjäytystyöt ajoitetaan lintujen pesimä- ja muuttoajan ulkopuolelle, jolloin melu- ja pölyhaittojen ei katsota haittaavan pesintää. Kotilammen merkitystä linnuston ruokailu- ja pesimäalueena tulisi selvittää. Valuma-alueeseen nähden laaja-alainen rakentaminen ja louhinta aiheuttaa mahdollisesti hulevesikuormaa ja valuma-aluemuutoksia Kotilampeen.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Teollisuuden ja jätehuollon ympäristönsuojeluryhmä muistuttaa, että lupahakemuksessa tulee arvioida tarkemmin yhdyskuntajätevesien määrän ja laadun kehitystä tulevaisuudessa ottaen huomioon mm. vuotovesien vaikutus puhdistamon toimintaan ja sen puhdistustehoon. Lisäksi ympäristölupahakemuksessa kemikaaliluettelo, perustilaselvitys ja tarkemmat tiedot maaperätutkimuksista ovat tarpeen.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Vesienhoitoryhmä toteaa, että kuormituksen kasvua voidaan pitää huomattavana, vaikka kuormitus jäisikin myös vaihtoehdossa VE2 pienemmäksi kuin mitä kuormitus oli 1980-luvulla. Kuormitukset on arvioitu laitoksen nykyisen puhdistustehon perusteella.

Selkämeren ja koko Itämeren tila on heikentynyt 1980-lukuun verrattuna. Itämeri on rehevöitynyt ja ilmastomuutoksen johdosta lämmennyt, minkä vuoksi merialueiden sietokyky lisäkuormitukselle on heikentynyt. Tehtaan jäähdytysvesien määrän on arvioitu pienenevän vaihtoehtoissa V1 ja VE2 verrattuna nykytilaan eli vaihtoehtoon V0. Kokonaisuudessaan lämpökuorma kuitenkin 3-5-kertaistuisi mm. lisääntyneistä jätevesimääristä johtuen. Sekä ravinne- että lämpökuormituksen kasvu lisää riskiä rehevöitymisen voimistumiseen alueella. Jäähdytys-, sade- ja hulevesiä ei ole tarkoitus puhdistaa vaan vedet johdetaan Närpesfjärdeniin. Hulevesien puhdistamista kuitenkin harkitaan, mitä voidaan pitää kannatettavana ajatuksena.

Hankkeen on arvioitu lisäävän alueelle tulevaa kuormitusta vaihtoehtoista riippuen. Vaikka lisäkuormituksen vaikutuksien on arvioitu olevan vähäisiä ja alueellisesti rajattuja, on tilanne haastava, sillä alueen vedet ovat hyvää heikommassa tilassa. Ekologisen tilan parantaminen edellyttäisi kuormituksen vähentämistä eikä lisäämistä. Tavoite on kaikilla vaikutusalueen vesimuodostumilla hyvä tila vuoteen 2027 mennessä.

Lähialueella on useita kalanviljelylaitoksia ja suunnitteilla (YVA) kaksi isoa avomerilaitosta. Selostuksessa on arvioitu hankkeen ja kalankasvatuksen yhteisvaikutusta Kaskisten merialueiden tilaan tilanteessa, jossa kaikki laitokset olisivat toiminnassa. Tämä on tärkeää, sillä Selkämeri on rehevöitymässä, mikä näkyy mm. lisääntyneinä sinileväkukintoina. Tilan parantaminen edellyttää kuormituksen vähentämistä kaikilla sektoreilla.

Vedenkulutus ja siten vedenottotarve ei ylitä nykyisten lupien mukaisia määriä (Västerfjärden 15 milj. m³/vuosi ja merivesi 16 milj. m³/vuosi). Västerfjärdenistä otettava vesimäärä voi kesäaikana olla jopa lähes 1 m³/s ja voi muodostaa suuren osan Närpiönjoen virtaamasta vähävetisenä aikana. Vedenotolla voi olla vaikutuksia Västerfjärdenin ja myös Närpiönjoen ekologiseen tilaan.

Hankkeen vaikutuksien arvioidaan olevan pieniä (ei vaikutuksia – kohtalaisia vaikutuksia). Rakentamisvaiheessa suurimmat vaikutukset arvioidaan johtuvan räjähdysaineiden tyyppikuormituksesta, hulevesien kiintoaineesta (paikallinen samentuminen ja ravinnekuormitus) sekä VE2b pidemmän purkuputken asentamisesta vapautuvista ravinteista ja haitta-aineista. Toiminnan aikaisten vaikutusten osalta vaihtoehdosta VE2b arvioidaan aiheutuvan jopa mahdollisia positiivisia vaikutuksia. Purkuputken siirto kauemmas merelle saattaisi johtaa Tallvarpenin lahteen kohdistuvan kuormituksen vähenemiseen, mikä voisi parantaa lahden tilaa. Toisaalta purkupaikan siirtäminen siirtää kuormituksen ulommas ja levittää vaikutuksen laajemmalle alueelle. Putken pidentäminen ei siten vähennä kuormitusta eikä toisaalta kuormituksen parempi laimeneminen ole vesiensuojelua. Vesienhoidon tavoitteena olevan hyvän tilan saavuttaminen edellyttää mm. ravinnepitoisuuksien laskemista ja lisäkuormitus ei tue tätä

tavoitetta. Kuormituksen vaikutuksia arvioitaessa ja mallinnettaessa tulisi paremmin huomioida vesienhoidon pintavesityypikohtaiset laatutekijä- ja parametrikohdaiset referenssiarvot sekä tavoitetilan (hyvä/tyydyttävä) raja-arvot. Merialueilla luontaiset ravinne- ja klorofyllipitoisuudet ovat varsin alhaisia, minkä vuoksi pieneltäkin näyttävät absoluuttiset muutokset voivat olla suhteellisesti suuria, kun niitä verrataan referenssi- tai hyvän ja tyydyttävän tilan raja-arvoihin. Vastaavasti pienilläkin muutoksilla voi tällöin olla ekologisia vaikutuksia. Pelkkä nykyiseen, jo kuormituksen heikentämään tilaan vertaaminen ei annakaan riittävää kuvaa kuormituksen vaikutuksesta. Myös vesienhoidon tavoitteet tulevat selvemmin huomioitua, kun tavoitteiden vaatimukset huomioidaan myös arvioinneissa. Selostuksessa on kuitenkin taulukkomuodossa varsin kattavasti esitetty mallinnettuihin arvioihin perustuvat vaikutukset ekologisen tilaan.

Suurimmat vaikutukset kohdistuvat sedimenttiin ja pohjaeläimiin. Toiminnan aikaisten vaikutusten arvioidaan olevan suurimmillaan sedimenttiin, kun jäteveden sisältämät metallit sedimentoituvat purkupisteen lähelle. Lämpö- ja ravinnekuormituksen yhteisvaikutuksesta rehevöitymiseen ja mm. pohjan oloihin kaivataan lisää tietoa. Selostuksessa vaikutukset on arvioitu pieniksi. Lämmin vesi, lisääntynyt hapen kulutus ja orgaanisen aineksen sedimentaatio saattavat kuitenkin paitsi heikentää olosuhteita pohjalla myös estää kylmiä ja hapekkaita olosuhteita vaativan lajiston esiintymistä tai kolonisaatiota vaikutusalueelle. Tosin matalat pohjat eivät ole kylmien vesien lajiston esiintymisalueita.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteessä A todetaan, että lisääntyvän vesistön kuormituksen ja rehevöitymisen minimoimiseksi purkupiste tulee sijoittaa arviointiselostuksessa esitettyjä vaihtoehtoja kauemmas merelle syvempien virtausten alueelle. Tämä on tärkeää niin vakinaisen, vapaa-ajan asutuksen kuin kalastuksenkin kannalta. Myös yhdyskuntajätevesin johtaminen Metsä Boardin jätevedenpuhdistamolle on vuosien varrella laajentunut ja vaatisi toimenpiteitä puhdistuksen tehostamiseksi.

Mielipiteessä B todetaan, että mallinnuksista puuttuu kartta laskentahilan resoluutiolla 40 m kasvaen avomerta kohti, joka on kuitenkin mainittu käytetyissä menetelmissä. Klorofyllipitoisuuden laskenta ja arviointi sisältää paljon epävarmuutta, jolloin huomattavasti suurempi veden laadun heikentyminen tulisi huomioida vaikutusten arvioinnissa. Arvioinnista puuttuu pahin tilanne ravinnepitoisen jäteveden päästöstä kesällä, jolloin lämpötila on korkea, meriveden pinta matala sekä tuuli vähäinen, joka sekoittaisi jätevettä Tallvarpenin lahdella. Jäteveden hygieenisen laadun tutkimusta on pidetty hyvänä asiana sekä siihen perustuen bakteeripitoisuuksien arviointia merialueella. Kuitenkin mahdollisten tehtaan seisokkien vaikutus jäteveden hygieeniseen laatuun mietityttää ja

tarvittaisiinko käyttöön jokin varoitusmenetelmä, jolla kansalaisia voidaan tarvittaessa varottaa normaalista poikkeavasta jätevesipäästöstä.

Vesimuodostuman ekologinen tila on hyvää heikempi eikä ravinnekuormituksen kasvattaminen ole enää mahdollista. Kuitenkin vaihtoehto VE2 johtaa luokituksen huononemiseen kokonaisfosforipitoisuuden osalta vesimuodostuma-alueella Kaskinen-Kristiinankaupunki. Tällä on merkittävä vaikutus ja se tulisi huomioida arvioinnissa.

Tehokkaampia jätevedenkäsittelymenetelmiä vaaditaan sekä jätevedestä tutkittavien olennaisten parametrien seuranta tulisi tehdä riittävän usein. Suolistobakteerien seurannan voisi sisällyttää tarkkailuohjelmaan heti.

Yhteisvaikutusten osalta arvioinnissa ei oteta kantaa mahdolliseen vesimuodostuman ekologisen tilan huononemiseen vaikutusalueella. Selostuksen kappaleessa 23 on arvioitu toiminnan lopettamisen vaikutuksia, mutta lopettamisen vaikutuksia jätevesien puhdistukseen ei ole arvioitu tekstissä ja sitä tulisi täydentää.

Mielipiteessä C tuodaan esiin, että jätevesipäästö on sellainen, ettei vapaa-ajan asunnolta voi mennä uimaan. Vesi on ruskeaa ja joskus haju on niin epämiellyttävää, ettei kiinnosta istua asunnon pihamaalla. Purkupiste tulisi viedä niin kauas, että tällaiset ongelmat vältettäisiin.

Mielipiteessä D pitäydytään samassa ajatuksessa kuin YVA-menettelyn ohjelmavaiheessa, eli todetaan, että YVA-ohjelmassa esitetyt vaihtoehdot (VE2a ja VE2b) ovat sopimattomia jätevesien purkupisteiksi, koska vaihtoehtoihin sisältyy kasvaneet jätevesipäästöt ja huonontunut vedenlaatu alueella, jossa sijaitsee enemmän vapaa-ajan asutusta ja rakennuksia verrattuna nykyisen purkupisteen sijaintiin. Useampia purkupistevaihtoehtoja tulisi tutkia. Paras vaihtoehto voisi olla viedä putki noin neljän kilometrin päähän Tunngrundin ulkopuolelle, jotta jätevesi sekoittuisi mahdollisimman suureen vesimäärään ja siten vähentäisi rantatonteille aiheutuvaa haittaa. Toinen vaihtoehto olisi päästää puhdistettu jätevesi jonkinlaisen kosteikon kautta purkupisteeseen, jonne se päätyy tälläkin hetkellä. Tällöin päästöt rajoittuisivat tietylle alueelle ja riskit haitallisille päästöille ja virtaushäiriöille pienenesi. Purkupisteen sijainnilla on vaikutuksia vesialueen virkistyskäyttömahdollisuuksiin ja meriveden käyttöön vapaa-ajan asunnoilla ja sen myötä mahdollisesti ihmisten terveyteen. Myös lähialueella suunnitellut muut hankkeet tulisi huomioida, kuten entisen Pohjolan Voiman alueelle Kristiinankaupungissa suunniteltu hanke ja lähietäisyydelle suunniteltu kalanviljelylaitoksen toiminnot.

5 ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU SEKÄ LAATIJOIDEN PÄTEVYYS

Yhteysviranomainen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun. Arviointiselostus Kaskisten kartonkitehdas täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Selostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta eikä se sisällä sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Hankkeen kuvaus, kalasto ja kalataloudelliset vaikutukset, ilmanlaatuun kohdistuvat vaikutukset, meluvaikutukset, värinä- ja runkomeluvaikutukset, liikennevaikutukset, jätteet ja resurssitehokkuus, maankäyttö-, kaavoitus- ja yhdyskuntarakennevaikutukset, maa- ja kallioperä sekä pohjavesialueet, ilmasto ja kasvihuonekaasut, luonnonvarojen käyttö, terveys, viihtyvyys ja elinkeinoelämä, ympäristöriskit, yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, laitoksen käytöstä poisto, vaihtoehtojen merkittävyyden arviointi ja vaikutusten seuranta on arvioitu riittävällä tavalla. Myös arviointiselostuksen laatijoiden pätevyys kaikilla toimintaan liittyvillä osa-alueilla on riittävä ja selvitys pätevyydestä on esitetty selkeästi.

Tehdyn arvioinnin perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset. Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille joitain puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelun ja lupamenettelyjen yhteydessä. Yhteysviranomainen toteaa puutteellisten arviointien osalta seuraavaa:

Vesistövaikutukset

Metsäteollisuuden aiheuttama kuormitus on kokonaisuudessaan laskenut alueella tehtaan toimintavuosina, mutta läheisen merialueen fosforipitoisuus vaikuttaa nousseen vuosien 2000-2022 välillä. Kehityksen ja sen syiden arviointia tulee tehdä jatkosuunnittelun aikana.

Hankkeen on arvioitu lisäävän vaihtoehtoista riippuen merialueelle tulevaa kuormitusta. Vaikka lisäkuormituksen vaikutuksien on arvioitu olevan vähäisiä ja alueellisesti rajattuja, on tilanne kuitenkin haastava, sillä alueen vedet ovat hyvää heikommissa tilassa. Ekologisen tilan parantaminen edellyttäisi kuormituksen vähentämistä. Tavoite on kaikilla vaikutusalueen vesimuodostumilla hyvä tila vuoteen 2027 mennessä. Selostuksessa on todettu mallintamisarvioiden perusteella, etteivät Läntisen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman (1. osa, Westberg ym. 2022) tavoitteet vaarannu. Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutukset kehittyvät yleensä pitkällä aikavälillä ja useiden tekijöiden vaikutuksesta, jolloin

mallintamisen perusteella tehtäviin johtopäätöksiin sisältyy paljon epävarmuutta. Varovaisuusperiaatteen mukaan ei voida tehdä johtopäätöstä, että läntisen vesienhoitosuunnitelman tavoitteet eivät tällä perusteella vaarannu, kun huomioidaan esimerkiksi viimeaikaiset muutokset meriveden fosforipitoisuudessa.

Lämpökuorman ja kuormituksen yhteisvaikutuksia rehevöitymiseen on selostuksessa pohdittu, mutta yleisellä tasolla. Tarkastelua olisi voinut laajentaa käyttäen hyväksi olemassa olevaa tietoa vastaavilta laitoksilta Suomen rannikolta.

Selostuksen kappaleessa 23 on arvioitu toiminnan lopettamisen vaikutuksia, mutta lopettamisen vaikutuksia jätevesien puhdistukseen ei ole arvioitu ja sitä tulisi täydentää jatkosuunnittelussa.

Kuormituksen vaikutuksia arvioitaessa ja mallinnettaessa tulisi paremmin huomioida vesienhoidon pintavesityyppikohtaiset laatutekijä- ja parametrikohdaiset referenssiarvot sekä tavoitetilan (hyvä/tydyttävä) raja-arvot. Merialueilla luontaiset ravinne- ja klorofyllipitoisuudet ovat varsin alhaisia, minkä vuoksi pieneltäkin näyttävät absoluuttiset muutokset voivat olla suhteellisesti suuria, kun niitä verrataan referenssi- tai hyvän ja tyydyttävän tilan raja-arvoihin. Vastaavasti pienilläkin muutoksilla voi tällöin olla ekologisia vaikutuksia. Pelkkä nykyiseen, jo kuormituksen heikentämään tilaan vertaaminen ei anna riittävää kuvaa kuormituksen vaikutuksesta. Myös vesienhoidon tavoitteet tulevat selvemmin huomioitua, kun tavoitteiden vaatimukset huomioidaan myös arvioinneissa.

Happamat sulfaattimaat

Hankealueella on tehty pohjatutkimuksia ja selvitetty happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyyttä. Tehtyjen arviointien perusteella happamia sulfaattimaita ei esiinny hankealueella. Suunnittelun ja rakentamisen aikana mahdollisesti tehtävien maaperätutkimusten yhteydessä tulee kuitenkin huomioida mahdolliset happamat sulfaattimaat ja muita haitta-aineita sisältävät maat, kuten mahdolliset arseenia tai kiisua sisältävät maat.

Maisema- ja kulttuuriympäristövaikutukset

YVA-selostuksessa ei ole esitelty Botnian-alueen lisäksi muita vireillä olevia asemakaavoja. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida liikennemäärien kasvun vaikutus vireillä olevaan Pikkusahan alueen asemakaavaan ja sen toteuttamiseen.

Kasvillisuus ja eläimistö

Toiminta-alueelle on laadittu kasvillisuuskartoitus konsultin toimesta 2022, sekä viitattu kaavoituksen yhteydessä laadittuihin luontoselvityksiin (2005, 2009 ja 2012). Tekstissä olisi tullut tarkemmin analysoida selvityksen tuloksia ja selvitettyjä alueita esimerkiksi karttojen ja kuvien avulla.

21.9.2023

Arvioinnista ei käynyt ilmi, mitä aluetta kaavoituksen luontokartoitukset ja niiden tulokset koskivat. Kartoituksen perusteella kuitenkin todettiin, ettei alue ole soveltuva liito-oraville, viitasammakoille eikä lepakoille, eikä uhanalaisia lajeja esiinny alueella. Myös Kotilammen lajiston oletettiin olevan tavanomaista. Yhteysviranomaisen katsoo, että jatkosuunnittelussa tulee tarkentaa selvitysten tuloksia ja liittää ne tarvittaviin lupahakemuksiin.

Luontotyyppi- ja lajitietoaineistojen osalta on käytetty useita tietolähteitä. Lajiaineiston kattavuutta tai laajuutta ei ole selitetty ja puutteita on esimerkiksi vedenalaisten havaintotietojen tai mallinnustietojen osalta, jotka tulisi jatkosuunnittelussa ottaa huomioon. Myös vaikutusalueen pesimälinnusto tulee selvittää jatkosuunnittelussa.

Vedenalainen lajisto

Vedenalaisesta lajistosta arvioinnissa todetaan hankealueen läheisyydessä olevan hauruja (*fucus* spp.), jotka ovat silmälläpidettäviä (NT) ja herkkiä rehevöitymiselle. Arvioinnissa todetaan myös, ettei hankkeen vaikutusalueella ole merkittäviä vedenalaisia luontokohteita (EMMA) tai paikallisesti merkittäviä meriluontoalueita (PEMMA). Vedenalaista luontoa on inventoitu VELMU-hankkeessa laajasti, mutta tieto on yhä hyvin puutteellista. Erityisesti vaihtoehtoisissa VE2a ja VE2b, joissa jäteveden purkupiste muuttuisi, tulisi mahdollisen uuden purkupisteen ja putken vaikutusalueen merenalainen luonto inventoida. Yhteysviranomaisen katsoo, että jatkosuunnittelussa tulee hyödyntää olemassa olevaa vedenalaista luontotyyppitietoa ja inventoida puutteellisesti tunnettuja alueita, mikäli purkuputken siirto tulee kyseeseen. Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) mallinuksissa vaikutusalueelle sijoittuu esimerkiksi potentiaalisia Natura-luontotyyppinä riutta-alueita. Riutta-alueet ovat herkkiä rehevöitymisen vaikutuksilla. PEMMA-aineisto ei ole tähän arviointiin soveltuva, sillä se koskee vain pääkaupunkiseutua.

Kokonaisvaikutusten arviointia vaikeuttaa täsmällisemmän tiedon puute vaikutusalueen merialueella esiintyvistä vedenalaisista luontoarvoista. Arvioinnissa olisi tullut hyödyntää VELMU karttapalvelun mallinnettuja luontotyyppitietoja. Myös purkupisteiden arvioidulla vaikutusalueella esiintyvät luontoarvot olisi tullut kartoittaa maastoselvityksillä.

Arvioinnissa todetaan Tallvarpenin lajiston koostuvan ympäristömuutoksia suhteellisen hyvin kestävästä alueelle tyypillisistä lajeista, joita ei kuitenkaan mainita tarkemmin. Tallvarpenin lahden lajistoa ja luontotyyppejä ei ole analysoitu tai havainnollistettu selostuksessa. Eri tietolähteistä poimittu tieto olisi ollut hyvä yhdistää konkreettisemmin, jotta kokonaisuutta olisi ollut mahdollista arvioida eri vaihtoehtojen osalta.

Purkupisteen siirto ulommas ei vähennä kokonaiskuormitusta Itämereen, mutta arvioinnin mukaan paikallisesti ravinteet ja lämpö sekoittuvat nopeammin ja laimenevat. Arvioinnissa olisi pitänyt tarkemmin analysoida

purkuputken siirtämisen haitat ja hyödyt kokonaisuutena. Nykyinen purkupiste on sedimentin osalta tutkittu ja yhteysviranomaisen yhtyy arvioon, että alue on muuttunut. Koska purkuputken sijoittamisen vaikutusten eroja ei ole kattavasti selvitetty muun kuin ravinteiden, kiintoaineen ja lämmön leviämisen osalta, luontoarvojen vähiten haitallista purkuputken vaihtoehtoa on vaikea arvioida. Yhteysviranomaisen katsoo, että purkuputken sijoittamisen eri vaihtoehtojen vertailua tulee yhtenäistää jatkosuunnittelussa siten, että vaihtoehtojen erot ovat selkeästi todettavissa.

Sataman alusliikennemäärän määrä kasvaisi hankevaihtoehdossa VE1 laivaliikenteen noin 90 % ja hankevaihtoehdossa VE2 noin 130 %. Laivaliikenteen lisäys on vaikutukseltaan merkittävä. Lisääntymisellä voi olla vaikutusta myös liikenneväylän läheiseen meriluontoon eroosion ja melun kautta, jotka olisi tullut huomioida arvioinnissa.

Natura-arvioinnit

Natura-arvioinnissa tarkasteltavat Natura-alueet on valittu tarkoituksen mukaisesti, ottaen huomioon toiminnan vaikutusalue. Natura-arviointia on tarpeen täydentää ympäristölupavaiheessa. Vaikutusalue tulee tunnistaa ja vaikutuksia tulee arvioida vaihtoehtokohtaisesti/toteuttavasta vaihtoehdosta jokaiselle Natura-alueen suojeluperusteelle ja pinta-alaan/populaatioon kohdistuva arvio tulee tehdä luontotyyppi- ja lajikohtaisesti. Mallinnettujen ravinne päästöjen merkitys Natura-alueiden luontoarvoille tulee arvioida. Luontoarvojen, erityisesti vedenalaisten luontotyyppien tietoja tulee kartoittaa VELMUssa käytetyin menetelmin tunnistetulta vaikutusalueelta.

6 YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Kaskisten kartonkitehdas -hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa:

Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksessa esitettyihin hankkeen myönteisiin sosiaalisiin vaikutuksiin elinkeinojen ja aluetalouden kehittymisen sekä työllisyyden kasvun myötä. Hanke lisää työllisyyttä nykytilanteeseen verrattuna suoraan ja välillisesti rakennusaikana sekä toiminnan laajentumisen johdosta tehtaan toiminta-aikana.

Hankkeen merkittävimmät kielteiset vaikutukset arviointiselostuksen mukaan kohdistuvat liikenteeseen. Kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia arvioidaan aiheutuvan muun muassa vesistöön. Kuulemisen ja yhteysviranomaisen arvion perusteella hankkeella voi olla kohtalaista merkittävämpiä vaikutuksia vesistöön ja sen myötä myös lajeihin ja luontotyypeihin. Lisäksi elinympäristöjen pinta-alan väheneminen ja laadun heikkeneminen kasvavien hakkuiden seurauksena voi vaikuttaa merkittävästi eliölajien esiintyvyyteen ja elinmahdollisuuksiin.

Tehtaan liikenne koostuu raaka-aineiden maantie- ja raidekuljetuksista, tuotteiden ja raaka-aineiden laivakuljetuksista ja henkilöliikenteestä. Raskasliikenne saapuu tehdasalueelle kantatietä 67 pitkin, kuten myös henkilöliikenne, joka kuitenkin osittain kulkee myös Kaskisten keskustan kautta. Lisääntyvästä liikenteestä aiheutuu ilmapäästöjä sekä melu- ja värinävaikutuksia. Laivaliikenne aiheuttaa merkittävimmät hiilidioksidipäästöt. Raideliikenteen mahdollisella sähköistämällä sekä radan parannustöillä voidaan liikenteen aiheuttamia päästöjä alentaa, kun raskaan liikenteen maantiekuljetuksia voidaan siirtää raidekuljetuksiksi.

Vesistövaikutusten osalta kuormitus kasvaa ja kasvu voi olla huomattavaa, vaikka se jäisi myös vaikutuksiltaan suurimman hankevaihtoehdon VE2 kohdalla pienemmäksi verrattuna 1980-luvulla aiheutuneeseen kuormitukseen. Rakentaminen ja mahdollisen puukentän laajentaminen sekä siihen mahdollisesti liittyvä ruoppaus ja täyttö voivat myös aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia vesistöön kiinto-, räjäytys- ja muiden haitta-aineiden päästessä vesistöön tai vapautuessa pohjasedimentistä. Hulevedet sekä rakentamisen että tehtaan toiminnan aikana voivat aiheuttaa pistemäistä merkittävää kuormitusta.

Tehtaan jäähdytysvesien määrän on arvioitu pienenevän vaihtoehdoissa V1 ja VE2 verrattuna nykytilaan eli vaihtoehtoon V0, mutta kokonaisuudessaan lämpökuorma kuitenkin 3-5 -kertaistuisi muun muassa lisääntyneistä jätevesimääristä johtuen. Ravinne- ja lämpökuormituksen kasvu lisää rehevöitymistä alueella.

Lähialueella on useita kalanviljelylaitoksia ja suunnitteilla kaksi isoa avomerilaitosta. Selostuksessa on arvioitu hankkeen ja kalankasvatuksen yhteisvaikutusta Kaskisten edustan merialueiden tilaan silloin, kun kaikki laitokset olisivat toiminnassa. Pistekuormituksena fosforikuormitus kolmin- ja typpikuormitus kaksinkertaistuisi nykyiseen verrattuna. Yhteisvaikutukset on arvioitu vähäisiksi, koska tehtaan vaikutukset kohdistuisivat sisäsaaristoon ja uusien kalanviljelyn avomerilaitosten vaikutukset kohdistuisivat avomerelle. Yhteysviranomaisen katsoo, että kaikkien alueiden toimijoiden vaikutukset kohdistuvat laajassa mielessä samalle merialueelle Selkämeren koillisosaan ja lisäävät siten jo ennestään merialueelle kohdistuvaa suurta kuormitusta.

Perustelut

Liikenne

Hankkeen liikennemäärät (niin rakentamisen kuin toiminnan aikana) ovat merkittäviä, ja ne ovat ohjelmavaiheesta tarkentuneet ylöspäin. Selostuksessa on tarkasteltu rakentamisen ja toiminnan aikaisia liikenteellisiä vaikutuksia, mm. kuljetusmääriin ja -reitteihin, kokonaisliikenteen lisääntymiseen lähistön maantieverkolla, turvallisuuteen, ilmastopäästöihin, meluun, yhteisvaikutuksiin ja tarvetta

liikenneinfrastruktuurin kehittämiseen, sekä pohdittu haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteitä.

Raskaan liikenteen määrät vaikuttavat realistisilta ja ovat linjassa muiden vastaavien hankkeiden kanssa, mutta junamäärien arviot herättävät kysymyksiä kokonaisliikennemääristä, ja vaikuttavat siten myös raskaan liikenteen arvioon. Jatkosuunnittelussa liikennemääriä on syytä tarkentaa ja tarvittaessa selvittää, miten eri arvioihin on päädytty.

Selostuksessa tunnistetaan liikenteen osalta suurimmaksi epävarmuudeksi Seinäjoki–Kaskinen-radan tulevaisuus. Hanketoimijan tavoitteena on jo nykytilanteessa kasvattaa rautatiekuljetusten määrää, mutta radan heikko kunto ei mahdollista merkittävää lisäystä. Toisaalta perusparantamisella ja sähköistyksellä voisi olla arvioitua suurempi vaikutus etenkin ilmapäästöihin, jotka on YVA-selostuksessa arvioitu dieselvetureiden mukaan. Maantieliikenne on todennäköisesti hetkellisesti arvioitua merkittävästi suurempaa suunnitteilla olevien liikennehankkeiden rautatieliikenteelle aiheuttamien katkojen takia.

Vesistövaikutukset

Selkämeren ja koko Itämeren tila on heikentynyt 1980-lukuun verrattuna. Itämeri on rehevöitynyt ja ilmastomuutoksen vaikutuksesta lämmennyt, minkä vuoksi merialueiden sietokyky lisäkuormitukselle on heikentynyt. Rehevöityminen näkyy mm. lisääntyneinä sinileväkukintoina. Tilan parantaminen edellyttää kuormituksen vähentämistä kaikilla sektoreilla.

Rakentamisen aikaisia vesistövaikutuksia voidaan ehkäistä töiden suunnittelulla ja tarvittavilla suojarakenteilla. Myös hulevesien erilliskäsittely rakentamisen ja edelleen tehtaan toiminnan aikana vähentää merialueelle kohdistuvaa kuormitusta. Toiminnan aikaisten vaikutusten osalta vaihtoehdosta VE2b arvioidaan aiheutuvan jopa mahdollisia positiivisia vaikutuksia, kun purkuputkea siirretään kauemmas merelle. Tallvarpenin lahdelle kohdistuva kuormitus vähenisi, mikä voisi jopa parantaa lahden tilaa. Toisaalta purkupaikan siirtäminen siirtää kuormituksen ulommas ja levittää vaikutuksen laajemmalle alueelle. Putken pidentäminen ei siten sinänsä vähennä kuormitusta, eikä toisaalta kuormituksen parempi laimeneminen ole vesiensuojelua. Vesienhoidon tavoitteena oleva hyvän tilan saavuttaminen edellyttää mm. ravinnepitoisuuksien laskemista.

Västefjärdenistä otettava vesimäärä voi kesäaikana olla jopa lähes 1 m³/s ja voi muodostaa suuren osan Närpiönjoen virtaamasta vähävetisenä aikana. Vedenotolla voi myös olla vaikutuksia Västefjärdenin ja myös Närpiönjoen ekologiseen tilaan.

7 HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSSÄ HUOMIOITAVAA

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ja siinä todetut lisäselvitystarpeet. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei voi myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Natura-arvion osalta on noudatettava luonnonsuojelulain (9/2023) 39 §:n mukaista menettelyä ja tarvittavien poikkeuslupien osalta 83 §:n mukaista menettelyä.

8 PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi/kaskinenkartonkitehdasYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa.

9 SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14 - 23 henkilötyöpäivää).

Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

10 SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2023 2 §.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heli Rasimus ja ratkaissut ympäristönsuojelupäällikkö Anne Polso.

LIITTEET

Liite 1 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n 2 mom. mukainen lausunto Närpiön saariston ja Kristiinankaupungin saariston Natura-arvioinneista, Kaskisten kartonkitehdas

Liite 2 Annetut lausunnot, asiantuntijakommentit ja mielipiteet

Tämä asiakirja EPOELY/2982/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2982/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Rasimus Heli 22.09.2023 15:55

Ratkaisija Polso Anne 22.09.2023 15:54

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse, telekopiona tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta telekopiona tai sähköpostitse säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkänsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
telekopio: 0295 020 341
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: www.ely-keskus.fi

Asioi verkossa > Sähköinen asiointi ja lomakkeet > ELY-keskusten yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille ja toiminnanharjoittajille. Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia. Esim. skannatun lomakkeen voi lähettää sähköisen palvelun kautta.